

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Vojenské lesy a statky ČR, s. p.**, se sídlem Pod Juliskou 1621/5, Praha 6, zastoupen JUDr. Janem Károu, advokátem se sídlem Dlouhá 154, Kaplice, proti žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**, se sídlem Kolářská 451/13, Opava, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 9. 2023, č. j. 51 Ad 1/2023-30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 4 114 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce, JUDr. Jana Káry, advokáta.

Odůvodnění:

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalovaný se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 9. 2023, č. j. 51 Ad 1/2023-30, kterým krajský soud zrušil jeho rozhodnutí ze dne 19. 1. 2023, č. j. 1542/1.30/22-8, i rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu ze dne 23. 8. 2022, č. j. 18760/5.30/20-23, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Rozhodnutím ze dne 19. 1. 2023, č. j. 1542/1.30/22-8, žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil zmiňované rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu ze dne 23. 8. 2022, č. j. 18760/5.30/20-23,

jímž byl žalobce shledán vinným z přestupku na úseku bezpečnosti práce podle § 30 odst. 1 písm. s) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, v relevantním znění (dále jen „zákon o inspekci práce“), jehož se měl žalobce dopustit tím, že neorganizoval práci tak, aby byly dodrženy zásady bezpečného chování na pracovišti a aby zaměstnanci nebyli ohroženi padajícími nebo vymrštěnými předměty, když nezajistil, aby se zaměstnanec J. M., nar. X, dne 4. 3. 2020 v 11.00 hod. nezdržoval ve vnitřních úhlech lana navijáku v lesním prostoru u obce Pěkná v části Chlum u Volar. Tímto jednáním měl žalobce porušit povinnost vyplývající z § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), v relevantním znění (dále jen „zákon č. 309/2006 Sb.“), ve spojení s § 9 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 339/2017 Sb., o bližších požadavcích na způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru (dále jen „nařízení vlády č. 339/2017 Sb.“). Za uvedený přestupek byla žalobci dle § 30 odst. 2 písm. c) zákona o inspekci práce uložena pokuta ve výši 42 000 Kč a dále paušální náhrada nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

[2] Ze správního spisu vyplynulo, že správní orgán I. stupně obdržel dne 13. 3. 2020 záznam o úrazu pana J. M., nar. X, s tím, že k úrazu došlo dne 4. 3. 2020 v 11:00 hod. v lesním prostoru u obce Pěkná v části Chlum u Volar. Na základě daného záznamu byla správním orgánem I. stupně dne 17. 3. 2020 v souvislosti se vznikem pracovního úrazu pana J. M. zahájena u žalobce kontrola, a to zejména dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce.

[3] Správní spis obsahuje záznam o provedeném periodickém školení zaměstnanců o BOZP u lesní správy Arnoštov ze dne 20. 1. 2020, jehož se zúčastnil také poškozený zaměstnanec a který obsahuje mj. též vlastnoruční podpis poškozeného zaměstnance. Ten svým podpisem potvrdil, že byl seznámen se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v rozsahu osnovy školení a přednesené látce plně porozuměl. Spis obsahuje též osnovu periodického školení BOZP zaměstnanců, jehož součástí byly mj. i požadavky ve smyslu § 5 zákona č. 309/2006 Sb. a nařízení vlády č. 339/2017 Sb. Dále správní spis obsahuje zápis o převzetí pracoviště č. 1/5/3/2020 ze dne 2. 3. 2020, vlastnoručně podepsaný poškozeným zaměstnancem, který obsahoval upozornění na obnovy, polomovou hmotu a též kamenitý a bahnitý terén. V zápisu je rovněž uvedeno, že téhož dne byla provedena kontrola, během níž došlo k předání pracoviště. Ve spisu je založen též protokol o předání stroje (lesní kolový traktor s příslušenstvím) a zaškolení obsluhy ze dne 23. 4. 2019, který je rovněž vlastnoručně podepsán poškozeným zaměstnancem. Spis obsahuje též záznam o podání vysvětlení poškozeného zaměstnance vyhotovený Policií ČR dne 12. 3. 2020, podle něhož tento zaměstnanec popisoval výkon své práce tak, že stál za traktorem a řetězovými úvazky navazoval kmeny, které měl přiblížit na skládku. Lanový naviják ovládal bezdrátovým ovladačem na dálku. Jakmile přivázal kmen na úvazek a začal jej tahat, kmen se pravděpodobně zpřičil o terénní nerovnost a napružil se. Po chvíli se kmen vymrštil a podrazil mu obě nohy a způsobil mu jejich frakturu. Dle záznamu o podání vysvětlení vyhotoveného správním orgánem I. stupně v rámci prováděné kontroly dne 30. 4. 2020 pak poškozený zaměstnanec dále dodal, že si je vědom toho, že ve vnitřních úhlech lana navijáku se nesmí nikdo zdržovat. Před prací byl zaměstnavatelem v rámci předání pracoviště seznámen s pracovními postupy a způsobem organizace práce.

pokračování

[4] O provedené kontrole byl vyhotoven protokol ze dne 12. 5. 2020, č. j. 8676/5.41/20-6, v němž byl popsán děj před úrazem a shledáno porušení povinností žalobce plynoucích z § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 309/2006 Sb. a § 9 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 339/2017 Sb. Žalobce podal proti kontrolnímu zjištění námitky, které správní orgán I. stupně jakožto kontrolní orgán zamítl.

[5] Následně správní orgán I. stupně oznámením ze dne 23. 7. 2020, č. j. 18760/5.30/20-4, zahájil přestupkové řízení a předvolal žalobce k ústnímu jednání na 14. 8. 2020. Žalobce při ústním jednání předložil správnímu orgánu I. stupně řadu listin, jimiž hodlal prokázat, že provádí pravidelné kontroly pracoviště a že splnil též další požadavky na úseku BOZP. V rámci správního řízení byl dne 9. 10. 2020 jako svědek vyslechnut poškozený zaměstnanec, pan J. M. Ten mj. vypověděl, že rozuměl seznámení s technologickými postupy, zvláštnostmi pracoviště i zásadami BOZP při předání pracoviště. Jako příčinu pracovního úrazu pan M. uvedl své vlastní pochybení. Dále uvedl, že hajný žalobce prováděl namátkovou kontrolu výkonu práce, která měla proběhnout i v den úrazu.

[6] Správní orgán I. stupně následně rozhodnutím ze dne 31. 1. 2022, č. j. 18760/5.30/20-17, shledal žalobce vinným ze shora vymezeného přestupku dle § 30 odst. 1 písm. s) zákona o inspekci práce a uložil mu pokutu ve výši 42 000 Kč. Toto rozhodnutí žalovaný na základě odvolání žalobce rozhodnutím ze dne 31. 5. 2022, č. j. 1542/1.30/22-3, z důvodu shledané procesní vady zrušil a věc vrátil správnímu orgánu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

[7] Správní orgán I. stupně následně novým rozhodnutím ze dne 23. 8. 2022, č. j. 18760/5.30/20-23, shledal žalobce vinným ze stejného přestupku a uložil mu opětovně výše uvedenou pokutu. Správní orgán I. stupně konstatoval, že žalobce neuvedl, jaká konkrétní opatření k ochraně před působením rizik přijal. Obecné provádění kontrol pracovišť žalobcem nemohlo vyvolat zamýšlené účinky, tedy zajistit správné chování ze strany jeho zaměstnanců. Žalobce sice nemůže kontrolovat své zaměstnance neustále, ale právě proto musí mít nastaveny takové mechanismy, které zajistí dodržování bezpečnostních předpisů. Na uvedeném nic nemění skutečnost, že poškozený zaměstnanec byl vybaven bezdrátovým ovladačem. Správní orgán I. stupně tak neshledal důvod pro liberaci žalobce dle § 21 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v relevantním znění (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“).

[8] Žalobce podal proti zmíněnému rozhodnutí správního orgánu I. stupně odvolání, které žalovaný shora uvedeným rozhodnutím ze dne 19. 1. 2023, č. j. 1542/1.30/22-8, zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. Žalovaný se neztotožnil s žalobcem, že by v posuzované věci byl naplněn liberační důvod dle § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky. Je evidentní, že žalobce svým nedostatečným přístupem ke kontrole a skutečnému vymáhání dodržování povinností v oblasti BOZP způsobil stav, v jehož rámci bylo možné nerespektovat povinnost dle § 9 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 339/2017 Sb.

[9] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích, který ji shledal důvodnou a rozsudkem ze dne 25. 9. 2023,

č. j. 51 Ad 1/2023-30, rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud připomněl, že v posuzované věci je nesporné, že poškozený zaměstnanec vstoupil do vnitřního úhlu lana navijáku, čemuž se snaží zamezit zejména § 9 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 339/2017 Sb. Sporné však je, zda žalobce vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možno požadovat, aby přestupku zabránil a naplnil tak liberační důvody dle § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky. Dle krajského soudu byly liberační důvody v posuzované věci naplněny, neboť žalobce splnil svou povinnost přijmout veškerá představitelná opatření, aby se zaměstnanci nezdržovali ve vnitřních úhlech lana navijáku a nebyli tak vystaveni ohrožení vymrštěnými předměty nebo materiály.

[10] Poškozený zaměstnanec byl řádně poučen o požadavcích a povinnostech obsažených mj. v § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 309/2006 Sb. a v § 9 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 339/2017 Sb. Dále byl poškozený zaměstnanec upozorněn na kamenitý a bahnitý terén a byl při práci vybaven bezdrátovým dálkovým ovladačem lanového navijáku, který umožňoval, aby se nezdržoval v jeho vnitřních úhlech. Poškozený zaměstnanec si byl před započítím práce vědom svých povinností, rozuměl poučení provedenému na periodickém školení a potvrdil, že hajný žalobce na místě prováděl namátkové kontroly. Za příčinu pracovního úrazu označil poškozený zaměstnanec své vlastní selhání, což sice bez dalšího nezbavuje žalobce odpovědnosti za případná pochybení, nicméně lze v tom spatřovat vodítko k odpovědi na otázku, zda žalobce skutečně vynaložil veškeré úsilí, které po něm lze požadovat, aby zabránil zdržování zaměstnanců ve vnitřním úhlu lanového navijáku a zamezil tak případnému úrazu.

[11] Dle krajského soudu tedy žalobce přijal veškerá opatření, aby zabránil tomu, aby se zaměstnanci zdržovali ve vnitřních úhlech lana navijáku. Dodržování této povinnosti nejlépe zajišťovalo poskytnutí bezdrátového ovládání lanového navijáku k výkonu práce. Není zřejmé, jaké další preventivní kroky by měl žalobce učinit, aby zabránil vstupu do vnitřních úhlů lana navijáku. Krajský soud považuje vybavení zaměstnance dálkovým ovládáním, které fakticky zabraňuje vzniku rizika ohrožení padajícími nebo vymrštěnými předměty z důvodu zdržování se ve vnitřních úhlech lan navijáku, při současném poučení a provádění namátkových kontrol za dostatečné organizační a kontrolní mechanismy. Navíc si lze představit jen opatření, na jehož základě by každý pracovník na pracovišti dostal přiděleného jednoho vedoucího zaměstnance, který by jej nepřetržitě po celou dobu výkonu jeho práce kontroloval; takové opatření však není objektivně realizovatelné žádným zaměstnavatelem.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[12] Žalovaný (stěžovatel) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností, v níž setrvává na názoru, že žalobce nepřijal veškerá opatření, aby zabránil přestupku dle § 30 odst. 1 písm. s) zákona o inspekci práce. Dle stěžovatele krajský soud nesprávně posoudil otázku liberace, přičemž v této souvislosti stěžovatel obsáhle citoval judikaturu správních soudů. K tvrzení krajského soudu, že poškozený zaměstnanec byl řádně proškolen a poučen, přičemž žalobce také prováděl kontroly, stěžovatel uvádí, že k možné liberaci není dostatečné, pokud stanovené pracovní postupy (zákazy) zůstanou „pouze na papíře“ bez zajištění adekvátní kontroly toho, jak jsou realizovány. Stěžovatel připomněl, že úkolem

pokračování

zaměstnavatele je přijetí dostatečných a účinných opatření potřebných k prevenci rizik. Systém řešení a kontroly BOZP nelze mít pouze formálně nastaven, ale musí být skutečně uplatňován pomocí kontrolní činnosti.

[13] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[14] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti připomněl, že prokázal poučení poškozeného zaměstnance o požadavcích a povinnostech zakotvených mj. v § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 309/2006 Sb. a v § 9 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 339/2017 Sb. Dále byl poškozený zaměstnanec srozuměn se stavem pracoviště při jeho převzetí a byl vybaven dálkovým ovladačem navijáku. Žalobce též prokázal důkladné a včasné kontroly na pracovišti, přičemž nemohl objektivně zabránit tomu, aby poškozený zaměstnanec vstoupil do vnitřního úhlu lana navijáku. Stěžovatel v kasační stížnosti neuvádí, jaká praktická a realizovatelná opatření měl ještě žalobce v tomto konkrétním případě učinit, aby bylo přestupku zabráněno. S ohledem na uvedené žalobce navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a jedná za něj pověřená zaměstnankyně s právním vzděláním, které je požadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[16] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[17] Nejvyšší správní soud nejprve připomíná, že řízení o kasační stížnosti je ovládáno zásadou dispoziční a Nejvyšší správní soud je v zásadě vázán důvody kasační stížnosti. Není tedy povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele; takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011-95, ze dne 22. 4. 2014, č. j. 2 Ads 21/2014-20, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 8 As 22/2009-99, ze dne 18. 6. 2008, č. j. 7 Afs 39/2007-46, či ze dne 17. 12. 2008, č. j. 7 As 17/2008-60, publ. pod č. 1789/2009 Sb. NSS; všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz). Stěžovatel vymezuje rozsah přezkumu napadeného rozsudku a musí v kasační stížnosti předestřít polemiku se závěry krajského soudu, konkrétně sdělit, v čem spatřuje skutková či právní pochybení krajského soudu. Povinností stěžovatele tudíž je sdělit, z jakých důvodů závěry krajského soudu považuje za nezákonné, nikoliv pouze vyjádřit obecný nesouhlas s jeho rozhodnutím. Obsah a kvalita kasační stížnosti v tomto

ohledu předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, resp. rozsah jeho přezkumné činnosti.

[18] V této souvislosti je třeba poukázat na způsob formulace kasační stížnosti, která z převážné části cituje judikaturu bez jakékoliv provázanosti na argumentaci krajského soudu či specifika nyní posuzované věci. Zbylá tvrzení předestřená v kasační stížnosti stěžovatel formuloval velmi obecně, čemuž také odpovídá jejich vypořádání Nejvyšším správním soudem.

[19] Podle § 30 odst. 1 písm. s) zákona o inspekci práce, v relevantním znění, ve spojení s § 112 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky se právnická osoba dopustí přestupku na úseku bezpečnosti práce tím, že *„poruší povinnost týkající se organizace práce a pracovních postupů stanovenou v zákonu o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (...), nařízení vlády, kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru (...).“*

[20] Podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 309/2006 Sb., *„[z]aměstnavatel je povinen organizovat práci a stanovit pracovní postupy tak, aby byly dodržovány zásady bezpečného chování na pracovišti a aby zaměstnanci nebyli ohroženi padajícími nebo vymrštěnými předměty nebo materiály“.*

[21] Podle § 9 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 339/2017 Sb., *„[p]ři soustřeďování dříví zaměstnavatel musí zajistit, aby zaměstnanci se nezdržovali ve vnitřních úblech lana navijáku, mezi lany, pod lany, pod zavěšeným nákladem a v prodlouženém směru napnutých lan a neusměrňovali náklad rukou, jsou-li lana navijáku v pohybu“.*

[22] Přestupek podle § 30 odst. 1 písm. s) zákona o inspekci práce je založen na tzv. objektivní odpovědnosti. Jak již konstatoval krajský soud, v případě objektivní odpovědnosti správní orgány nezkoumají otázku zavinění. Přestupek je spáchán, když je naplněna zákonná skutková podstata příslušného přestupku, a správní orgány nejsou v takovém případě povinny zkoumat zavinění. K vyvození odpovědnosti právnické osoby za přestupek tedy postačuje samotný fakt porušení právní povinnosti uložené právnické osobě, které je naplněním skutkové podstaty přestupku (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2007, č. j. 4 As 28/2006-65, publ. pod č. 1658/2008 Sb. NSS, ze dne 15. 12. 2011, č. j. 4 As 32/2011-78, ze dne 30. 3. 2011, č. j. 6 Ads 129/2010-55, ze dne 30. 9. 2014, č. j. 2 As 51/2013-22, ze dne 4. 7. 2018, č. j. 10 As 182/2017-47, ze dne 24. 6. 2020, č. j. 2 As 265/2019-30, ze dne 10. 6. 2010, č. j. 9 As 71/2009-67, ze dne 17. 2. 2009, č. j. 2 As 92/2008-76, ze dne 23. 6. 2020, č. j. 2 As 363/2018-50, či ze dne 22. 5. 2024, č. j. 7 As 174/2023-30).

[23] Nejvyšší správní soud již opakovaně zdůraznil, že objektivní odpovědnost nelze zaměňovat s odpovědností absolutní, protože § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky obsahuje liberační důvod ke zproštění se odpovědnosti (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2014, č. j. 6 Ads 63/2013-63, či ze dne 22. 5. 2024, č. j. 1 As 172/2023-40). Jakkoliv tedy zákon o inspekci práce neobsahuje výslovnou úpravu liberačních důvodů, je nutné tyto důvody dle zákona o odpovědnosti za přestupky zohlednit.

pokračování

[24] Podle § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky platí, že právnická osoba za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila. Jak již rovněž poznamenal krajský soud, vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno požadovat, neznamená jakékoliv úsilí, které právnická osoba vynaloží, ale musí se ve vztahu ke každému konkrétně posuzovanému případu jednat o úsilí maximálně možné, které je právnická osoba objektivně schopna vynaložit (viz Jemelka, L., Vetešník P. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 158). Z ustálené judikatury přitom plyne, že se v případě § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky nemůže jednat o opatření, která by vzhledem k povaze činnosti právnické osoby vyžadovala zcela mimořádně nákladné úsilí vymykající se z postupů racionálně se chovající právnické osoby, byť by bylo teoreticky uskutečnitelné, neboť v takovém případě by se již fakticky jednalo o absolutní objektivní odpovědnost právnické osoby (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2015, č. j. 2 As 123/2015-35, publ. pod č. 3373/2016 Sb. NSS, či ze dne 22. 5. 2024, č. j. 1 As 172/2023-40).

[25] Nejvyšší správní soud dále připomíná, že projednávaný přestupek na úseku bezpečnosti práce je svou povahou ohrožovací ve vztahu k bezpečnosti práce a ochraně zdraví zaměstnanců. Pro posouzení naplnění skutkové podstaty není relevantní, zda v konkrétním případě skutečně došlo k úrazu. Rovněž při posouzení liberačního důvodu sama skutečnost, že u poškozeného zaměstnance došlo k pracovnímu úrazu, ještě bez dalšího nemusí znamenat, že žalobce jako zaměstnavatel neučinil a nepřijal nezbytná a dostatečná opatření a že z pohledu právních předpisů na ochranu BOZP nesplnil vše, co měl. Z povahy věci se při řadě činností nelze určitým rizikům zcela vyhnout a úplně je vyloučit, leda za cenu zcela neúměrných nákladů či omezení dané činnosti. Po zaměstnavateli je tak třeba v tomto směru vyžadovat vynaložení veškerého úsilí, které lze vzhledem k poměrům rozumně požadovat. Rozhodné pro posouzení, zda se tak stalo, bude zvážení konkrétní povahy rizik, jež danou činnost provázejí, jejich možných následků, pravděpodobnosti, že nastanou, a dostupnosti a nákladnosti prostředků, jak je eliminovat či minimalizovat (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2015, č. j. 2 As 123/2015-35, ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 As 149/2020-29, či ze dne 22. 5. 2024, č. j. 1 As 172/2023-40).

[26] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že žalobce prokázal, že vynaložil maximálně možné úsilí, aby zabránil tomu, aby se zaměstnanci zdržovali ve vnitřních úhlech lana navijáku a byli tak vystaveni ohrožení padajícími nebo vymrštěnými předměty nebo materiály (konkrétně přemísťovanými kládami). Z obsahu spisu vyplývá, že žalobce dne 20. 1. 2020 poučil své zaměstnance, včetně poškozeného zaměstnance, o požadavcích a povinnostech obsažených mj. v § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 309/2006 Sb. a v § 9 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 339/2017 Sb. Poškozený zaměstnanec svým podpisem na záznamu o provedeném školení potvrdil, že byl i s těmito požadavky a povinnostmi seznámen a plně jim porozuměl (jejich znalost měla být ověřena testem). Poškozený zaměstnanec byl dva dny před svým úrazem také seznámen se stavem terénu v lese, v němž svou práci vykonával, přičemž téhož dne proběhla během předání pracoviště též jeho kontrola. Ze zápisů o převzetí pracoviště předložených žalobcem v rámci přestupkového řízení také vyplývá, že žalobce provádí pravidelné kontroly zaměstnanců na

svých pracovištích. Tyto skutečnosti jsou potvrzeny též svědeckou výpovědí poškozeného zaměstnance o tom, že rozuměl seznámení s technologickými postupy, zvláštnostmi pracoviště a zásadami BOZP při předání pracoviště. Svědek též potvrdil, že hajný žalobce prováděl kontrolu výkonu jeho práce. Jako příčinu pracovního úrazu poškozený zaměstnanec uvedl své vlastní pochybení. To je v souladu i s tím, co plyne ze záznamu o podání vysvětlení ze dne 30. 4. 2020, který je obsahem spisu a lze ho vzít v úvahu pro podpůrné dokreslení situace (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008-115, ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 As 22/2013-27, či ze dne 26. 1. 2015, č. j. 8 As 109/2014-70). Podle tohoto vysvětlení si byl poškozený zaměstnanec vědom toho, že ve vnitřních úhlech lana navijáku se nesmí nikdo zdržovat, přičemž také dodal, že před prací byl žalobcem v rámci předání pracoviště seznámen s pracovními postupy a způsobem organizace práce. Ze spisu dále plyne, že poškozený zaměstnanec byl při práci vybaven bezdrátovým dálkovým ovladačem lanového navijáku, který umožňoval, aby se nezdržoval ve vnitřních úhlech lanového navijáku při přibližování kmenů. Nejvyšší správní soud považuje, ve shodě s krajským soudem, vybavení zaměstnance dálkovým ovládáním, které umožňuje eliminovat riziko ohrožení padajícími nebo vymrštěnými předměty z důvodu zdržování se ve vnitřních úhlech lan navijáku, při současném poučení zaměstnance a provádění kontrol za dostatečné organizační a kontrolní mechanismy, které žalobce zavedl, a to i z pohledu § 21 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, podle něhož se právnická osoba nemůže odpovědnosti za přestupek zprostit, jestliže z její strany nebyla vykonávána povinná nebo potřebná kontrola nad fyzickou osobou, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, nebo nebyla učiněna nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku.

[27] Podobně jako krajskému soudu ani Nejvyššímu správnímu soudu není s ohledem na obsah spisu zřejmé, jaké další úsilí mohl žalobce vynaložit, aby přestupku dle § 30 odst. 1 písm. s) zákona o inspekci práce zabránil a zbavil se tak odpovědnosti za daný přestupek ve smyslu § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2019, č. j. 6 As 101/2019-28). Není jasné, jaké další proveditelné mechanismy měl žalobce zavést, aby zajistil, že se poškozený zaměstnanec nebude zdržovat ve vnitřním úhlu lana navijáku, a tak nebude ohrožen padajícími předměty (kládami), čímž by byly dodrženy požadavky a povinnosti plynoucí z § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 309/2006 Sb. ve spojení s § 9 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 339/2017 Sb. Jak správně připomněl krajský soud, představit si lze snad jen opatření, na jehož základě by každý pracovník na pracovišti dostal přiděleného jednoho vedoucího zaměstnance, který by jej nepřetržitě po celou dobu výkonu jeho práce kontroloval. Po žalobci jakožto zaměstnavateli však nelze spravedlivě požadovat, a není to ani objektivně možné, aby vedoucí pracovník musel vykonávat nad poškozeným zaměstnancem nepřetržitý dohled při všech jeho pracovních činnostech (viz např. již zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 As 149/2020-29). Ani stěžovatel v žalobou napadeném rozhodnutí či následně v kasační stížnosti nezmínil žádná konkrétní opatření, která měl žalobce zavést, pouze obecně uvádí, že jeho přístup byl nedostatečný a stanovené pracovní postupy byly pouze formální, nikoliv skutečně dodržované, což však bylo zjištěným skutkovým stavem vyvráceno. Jak již bylo uvedeno, není úkolem Nejvyššího správního soudu domýšlet argumentaci za stěžovatele.

pokračování

[28] Co se týče citovaných závěrů rozsudků správních soudů, jež jsou obsahem stěžovatelovy kasační stížnosti, je třeba dodat, že k nim se již vyjádřil Nejvyšší správní soud ve zmiňovaném rozsudku ze dne 22. 5. 2024, č. j. 7 As 174/2023-30, na jehož závěry Nejvyšší správní soud v podrobnostech odkazuje. Je třeba pouze dodat, že ani nynějším rozsudkem Nejvyšší správní soud nezpochybňuje stěžovatelem citované judikatorní závěry; je však třeba zdůraznit, že daná judikatura se nezabývala zcela identickou skutkovou ani právní situací, přičemž obecná východiska judikatury krajský soud respektoval. Z těchto východisek totiž skutečně vyplývá, že institut liberace zakotvený v § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky je třeba vnímat jako „výjimku z pravidla“ a že právnická osoba odpovídá za přestupek bez ohledu na zavinění. Jak již však bylo zdůrazněno, tento závěr neznamená, že by se právnická osoba nemohla odpovědnosti za příslušný přestupek zprostit (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2015, č. j. 5 As 10/2015-27, ze dne 21. 8. 2018, č. j. 9 As 195/2018-27, ze dne 20. 9. 2018, č. j. 8 As 50/2017-33, ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 As 413/2018-24, či ze dne 24. 6. 2020, č. j. 2 As 265/2019-30).

IV.

Závěr a náklady řízení

[29] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[30] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, náleží mu tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložil. V řízení před Nejvyšším správním soudem byl žalobce zastoupen advokátem JUDr. Janem Károu, takže mu náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Dle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 odst. 5 advokátního tarifu činí sazba odměny za jeden úkon právní služby 3 100 Kč. Zástupce žalobce JUDr. Jan Kára učinil v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby, a to vyjádření ke kasační stížnosti, jež je písemným podáním ve věci samé dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Za tento úkon právní služby mu náleží rovněž náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu) a částka odpovídající DPH 21 %. Celkem je tedy stěžovatel povinen žalobci uhradit částku 4 114 Kč, k čemuž mu Nejvyšší správní soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 3. prosince 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu

